

ÜNİTE 1:... PSİKOLOJİYİ ÖĞRENMEYE BAŞLARKEN SORULAR

1 : Psikoloji bilimi nedir?

Cevap: Yalın bir ifadeyle, insanların davranışlarının ve zihinsel süreçlerinin bilimsel yöntemler kullanılarak incelenmesi olarak tanımlanabilir.

2: Psikolojinin amacı nedir?

Cevap: Davranışları, zihinsel süreçleri ve bunları etkileyen/bunlardan etkilenen etmenleri tanımlamak, nasıl oluştuğunu ortaya koymak ve nedenlerini açıklamaktır.

3 : Psikoloji biliminin tanımlama kavramı nedir?

Cevap: Dikkatli ve sistemli gözlemler yaparak davranış ya da sürecin ne olduğunu, ne şekilde ortaya çıktığını tanımlamak üzere veri toplamaktır.

4: Psikoloji biliminin açıklama kavramı nedir?

Cevap: Tanımlanan davranış ve süreçlerin nedenlerini veya nelerden etkilenecek ortaya çıktığını açıklama çabasına girilecektir.

Not: Bu gözlemleri birbirine bağlayan, ortaya çıkmalarını sağlayan nedenler, ilkeler, yapıları keşfetmek açıklamak üzere teoriler ve modeller ortaya konulması amaçlanır.

5: Psikoloji biliminin tahmin etmek kavramı nedir?

Cevap: Psikoloji için tahmin, davranışların hangi şartlarda ve biçimlerde ne şekilde ortaya çıkacağını tanımlayan bildirimlerdir. Bir davranışın nedenlerinin açıklanması ilerde ortaya çıkabilecek bir başka davranış hakkında tahminlerde bulunabilmemizi sağlayacaktır.

6: Psikoloji biliminin düzenleme kavramı nedir?

Cevap: Düzenlemek ile kasıt edilen, davranışı başlatmak, sürekliliğini sağlamak, durdurmak, yapısını veya şiddetini etkilemek, oluş sıklığını belirlemektir.(Psikoloji biliminin gündelik insan hayatına en önemli katkısı bu amaca ulaşabilmesi ile mümkündür)

7: Gelişim psikolojisinin amacı nedir?

Cevap: İnsanların yaşamları boyunca bilişsel, duygusal ve sosyal olarak nasıl değişim gösterdiklerini tanımlamak ve neden böyle olduğunu açıklamaktır. Örneğin küçük çocukların yapamadığı şeyleri büyük çocukların nasıl yapabildiklerini açıklamak veya babaannenizden/dedenizden nasıl farklı veya benzer olabileceğinizi açıklayan ilkeleri ortaya koymak gelişim psikolojisi alanına girer.

8 :Bilişsel psikolojinin amacı nedir?

Cevap: Dil, hafıza, öğrenme, duyum ve algı gibi belirli süreç ve işlevleri inceler ve insan zihninin temel özelliklerini tanımlama ve açıklamaktır. Örneğin bir metni nasıl daha iyi aklınızda tutabileceğinizle ilgili cevaplar.

9 : Sosyal psikolojinin amacı nedir?

Cevap : İnsanların tavır ve davranışlarını belirleyen sosyal etmenleri ve insanların küçük gruplar içerisindeki davranışlarını ve etkileşimlerini tanımlamak ve açıklamaktır. Bir futbol takımına neden/nasıl yürekten bağlı olunabildiği, bu aidiyetin bireyin diğer davranışları üzerindeki etkileri,saldırgan ya da fedakarca davranışların nedenleri ve etkileri sosyal psikolojinin çalışma alanına girer .

10: Endüstri ve Örgüt Psikolojisinin amacı nedir ?

Cevap: Bireylerin çalışma ortamları içerisindeki davranışları, bunları etkileyen etmenler, daha sağlıklı ve mutlu çalışabilmek için yapılabilecek kurumsal düzenlemeler ile ilgilenmektedir. Endüstri psikologları, iş yerlerinde çalışan bireylerin streslerinin nasıl azaltılabileceği,bir işe en uygun personelin nasıl seçilebileceği gibi konularda çalışmalar yürütürler.

11 : Klinik psikolojinin amacı nedir ?

Cevap : Psikolojik kökenli sorunları olan bireylerin bu sorunlarının çözümünde yardımcı olmak amacıdır.Aynı zamanda bu davranışların nedenleri,çözümleri ve ne tür teknikler kullanılarak ele alınabileceği ile ilgili araştırmalar yürütür.

Not: Bir kaç alanının kesişimlerinden ortaya çıkan ve insan davranışının çeşitli boyutlarını irdeleyen trafik psikolojisi, okul psikolojisi, spor psikolojisi, eğitim psikolojisi, sağlık psikolojisi gibi alt alanlar da bulunmaktadır.

12 : Psikologlar ve psikiyatristler arasındaki fark nedir?

Cevap: Psikologlar normal insan davranışlarıyla ilgilenirler. Psikiyatristler ise organik kökenli normal dışı davranışların tanı ve tedavisinde uzmanlaşmışlardır.

Not: Psikiyatristlik ülkemizde 6 yıl olan tıp eğitimini tamamlayarak hekim olduktan sonra psikiyatri alanında uzmanlık eğitimi alınması şartı ile yürütülebilen bir meslek alanıdır. Psikiyatristler tıp eğitimi aldıkları ve organik kökenli rahatsızlıklarla ilgilendikleri için ilaçla tedavi yürütebilirler.

13 : Psikoloji biliminin başlangıcı ne olarak kabul edilir ?

Cevap: Bir bilim olarak tarihi, 1879 yılında, Wilhelm Wundt tarafından Almanya'nın Leipzig şehrinde kurulan "Psikoloji Laboratuvarı" ile başlatılır.

Not:Bu tarihin ne kadar önemsemekte olduğu, tüm dünyada psikoloji biliminin ortaya çıkışının 100. Yılında 1979 yılında kutlanmasından anlaşılır.

14: İnsan doğasının neliği sorusu ve belli bazı alanlardaki davranış özelliklerinin nasıl açıklanabileceği,Platon'dan bu yana çeşitli şekillerde cevaplanmaya çalışılmıştır.Psikolojinin farkı,bu sorulara cevap ararken kullandığı yöntemden kaynaklanır bu yöntemler nedir?

Cevap : Sorulara olgulara dayalı cevaplar bulmaya yönelmiş; bu olguları belirleyebilmek için test ve teknikler geliştirmiş; insanı sistematik olarak inceleyerek ve deneysel araştırmaların sonuçlarından yararlanarak açıklayabilme çabası içine girmiştir.*Wundt'un kurduğu laboratuvarının önemi, bu teşebbüsün *ilk resmi mekanı* olmasından kaynaklanmaktadır.

15: Resmi akademik bir disiplin olarak psikoloji biliminin kurucusu kimdir?

Cevap: Wilhelm Wundt (1832-1920). *ilk psikoloji laboratuvarını* kurmuş, *ilk dergiyi yönetmiş* ve deneysel psikolojiyi bir bilim olarak başlatmıştır. (1883 yılında Amerika'da John Hopkins üniversitesinde; 1926'da Yunanistan'da; 1936'da Türkiye'de İstanbul Üniversitesinde *ilk kez* psikoloji laboratuvarı kurulmuştur)

16: Wundt psikofizyoloji ve insan bilincinin içebakış yöntemiyle ilgilenmesinin amacı nedir?

Cevap: Bilinç süreçlerinin en temel parçalarını analiz etmek ve bu parçaların nasıl düzenlendiklerini/sentezlediklerini belirlemek ve bu düzenlemeleri yöneten birleşme yasalarını ortaya koymaktır.Bu parçaların duyumlar olduğunu kabul edildiğinden onları anlayabilmek için psikofizyoloji bilgisinden yararlanmak gerekiyordu. Aynı zamanda psikolojiyi deneye dayanan bir bilim olarak ele aldığı için çalışmalarını da bu anlayışa dayalı olarak yürütmüştür.

17: Ülkemizde psikoloji ile ilgili derslerin okutulmasına kaç yılında başlanmıştır?

Cevap: 1915 yılında Darülfünun çatısı altında başladığı ve o yıllarda Anchüz tarafından bir laboratuvar kurulması için bazı çalışmaların yapıldığı ancak sonuçlanmadığı bilinmekte

18 : Öğrenme ve hafıza konularını deneysel olarak inceleyen ilk psikolog kimdir?

Cevap: Herman Ebbinghaus (1850-1909). Çalışmaları Wundt'un fizyolojik temelli yaklaşımına ve yüksek seviyeli zihinsel süreçlerin bilimsel olarak incelenemeyeceğine yönelik anlayışına bir eleştiri ve karşı çıkış olmuştur..

19 : Ebbinghaus'un öğrenme ve hafıza gibi tipik psikoloji konularını devrim niteliğindeki çalışmaları nelerdir?

Cevap: Öğrenme, akılda tutma ve çağrışımları incelemek için anlamsız heceler ile diziler oluşturarak çalışmış ve geliştirdiği teknik bu alanda bir devrim yaratmıştır. * 1885 yılında yayınlanan "Bellek Üzerine " isimli kitabı psikolojiye yeni bir alan ve yeni ufuklar açmıştır.

20: Yapısalcılık yaklaşımı nedir ? Kurucusu kimdir?..

Cevap: Kurucusu : Edward Titchener (1867 -1927).Akıl ve davranışın yapısının incelenmesi; insanın bütün zihinsel tecrübelerinin basit unsurlar veya olayların birleşimi olarak alınabileceği fikri ile özetlenebilir. Titchener'a göre psikolojinin asıl görevi, basit bilinçli deneyimlerin yapısını keşfetmek veya bir diğer ifadeyle, bilinci, kendini oluşturan ayrı parçalara analiz ederek bilinci tanımlamak idi. Dolayısıyla, düşünmenin neden ya da nasılı yerine "ne" olduğu incelenmeliydi

21: İşlevselcilik yaklaşımı nedir? Kurucuları kimdir?..

Cevap: İşlevselcilik daha önceliklerden farklı olarak, zihin ne yapar veya zihin nasıl çalışır sorusunu incelemeyi önemli bulmuştur. Adından da anlaşılabilir olduğu üzere, bu yaklaşım, zihnin işlevleriyle veya organizmanın içinde bulunduğu çevreye uyum sağlamasıyla ilgilenmiştir. İşlevselciler zihni, bir süreçler kümesi veya gerçek dünyada pratik sonuçlara neden olan işlevleri açısından araştırmışlardır. * Bu yaklaşımın James tarafından başlatıldığı kabul edilse bile, Dewey (1859-1952), Angell (1869-1949), Carr (1873-1954) gibi pek çok isim tarafından geliştirilmiş, bir ekol olma iddiası taşımamış ancak bir düşünce ve genel bakış açısı olarak Amerikan psikolojisinin ana akımının önemli bir parçasını oluşturmuştur

22: İşlevselcilik yaklaşımı hangi psikolojinin doğmasına neden olmuştur,bu psikoloji kimler tarafından geliştirilmiştir?

Cevap: Bu yaklaşım işlevselliğe verdiği önem ve teknik olarak testler gibi yolların da kullanılabilmesine izin vererek uygulamalı psikolojinin doğmasına da neden olmuştur.Uygulamalı psikoloji, S.G. Hall (1844-1924), J. Cattell (1860 – 1944), W.D. Scott (1869-1955) gibi isimler tarafından geliştirilmiştir. Bu hareket, 1900'lerin ortalarına doğru Amerika'daki ekonomik ve kültürel havaya çok uygun düşmüş, endüstri ve örgüt psikolojisi ve klinik psikoloji alanları bu hareketin içinden doğmuştur.

23: Davranışçılık yaklaşımı nedir ? Kurucusu kimdir?

Cevap: Psikolojinin yeni bir bilim dalı olarak felsefeden miras kalan bilinç, ruh gibi kavramlardan uzaklaşıp nesnel ve somut olarak incelenebilir özellikler üzerinde çalışması gerektiğini söylemiştir. Onlara göre incelenmesi gereken gözlenebilir ve ölçülebilir davranışlardır. *1920'li yıllarda Watson ile başlayan davranışçılık yaklaşımı, evrilip gelişerek 1970'lere kadar sürmüş ve psikolojinin egemen görüşü olmuştur.

Not: Watson'a göre insan dünyaya yalnızca basit reflekslerle donanmış olarak gelmekte ve tüm özelliklerini yaşadığı çevre içinde, temel refleksleri üzerine inşa olan öğrenilmiş davranışlar ile yani klasik koşullanma ile edinmektedir.

*İkinci kuşak davranışçılık ya da yeni davranışçılık 1930-1960 yılları arasında E.Tolman, E. Guthrie, C. Hull ve B.F. Skinner'in çalışmalarıyla sürmüştür.

Yeni davranışçılık, psikolojinin özünün öğrenme çalışmaları olduğunu; karmaşık görünen bütün davranışların aynı temel öğrenme yasalarıyla açıklanabileceğini; karmaşık görünen davranışların operasyonel (işlemsel) tarifleri yapılarak üzerinde çalışılabilir davranışlar halinde ele alınabileceğini söylemekteydiler. Operant (edimsel) koşullanma, pekiştirme, amaçlı davranış, tek denemede öğrenme gibi kavramlar ve ilkeler yeni davranışçılar tarafından ortaya konulmuştur.

*Üçüncü kuşak davranışçılık ya da sosyal davranışçılık 1960'lerden itibaren A. Bandura, J. Rotter gibi isimlerle sürmüştür. Bandura, gözlem yoluyla ve model alarak öğrenme gibi yeni öğrenme biçimlerini ortaya koymuş, davranışçı yaklaşıma sosyal bir boyut katmıştır. Ancak 1980'lerde kendini düzenleme gibi yeni kavramlar tanımlayarak sosyalbilimsel bir görüşe ulaşmıştır.

24 : Gestalt Ekolü nedir ? Kurucusu kimdir?

Cevap: Gestalt sözcüğü, Almanca "bütün", "biçim" gibi anlamlara gelmektedir. Ancak hiç bir dilde tam olarak karşılığı olmadığından aynı şekilde kullanılır. Yaşantı öğelerine bölünemez; yaşantıyı incelerken öğelerin ilişkileri ve etkileşimleri dikkate alınmalıdır. Yaşantılarımız örüntüler veya örgütlenmiş yapılar oluşturmaktadır, alanın bir kısmındaki olaylar diğer kısmındaki olaylardan etkilenir. Örneğin gri bir kağıt parçası, siyah zemin üzerinde açık renk, beyaz zemin üzerinde koyu renktir. Dolayısıyla önemli olan öğeler arasındaki ilişkilendir.

* Gestalt psikolojisi, 1900'lü yılların başında, Almanya'da Max Wertheimer (1880-1943), Kurt Koffka (1886-1941) ve Wolfgang Köhler (1887-1967) tarafından oluşturulmuştur.

Not: Bu ekolün anlayışını tanımlayan önemli bir ilke "bütün parçalarının toplamından fazla ve farklıdır" ifadesidir. Örneğin, bir müzik parçası dinlediğimizde, tek tek notaları değil, bütün bir melodiyi algılarız. Gestalt ekolü, algı, öğrenme, kişilik, sosyal psikoloji ve motivasyon gibi alanlarda yaptıkları çalışmalarla psikoloji üzerinde silinmez bir iz bırakmışlardır.

25: Psikanaliz nedir? Kurucusu kimdir?

Cevap: Aslında bir nörolog olan S.Freud, klinik çalışmaları sonucunda "psikanaliz" adı verilen bir tedavi tekniği geliştirmiştir. Bugün psikodinamik yaklaşım dediğimiz, davranışın geçmiş deneyimler ve dürtüsel kaynaklar çerçevesinde açıklandığı; eylemlerin içgüdüler ile sosyal gereklilikler arasındaki çatışmaları çözme çabası ile oluştuğunu kabul eden yaklaşım Freud'un görüşleri üzerine inşa olmuştur. Psikanalitik yaklaşımı çok çeşitli açılardan psikolojiye etkisi olmuştur. Örneğin; erken çocukluk deneyimlerinin yetişkin insan davranışlarını biçimlediğine ilişkin görüşleri gelişim psikolojisi araştırmaları için bir ivme kaynağı olmuştur.

26: Hümanistik psikoloji nedir? Kurucusu kimdir ?

Cevap: Hümanistik psikoloji, 1950'li yıllarda psikodinamik ve davranışçı yaklaşımlara bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Hümanistik yaklaşıma göre, insanlar ne psikodinamikçilerin dediği gibi içgüdüsel kaynaklara ne de davranışçıların dediği gibi çevresel kaynaklara dayanarak davranışlarını belirlerler. İnsanlar, kendi varoluşlarının bilincinde olan, doğal olarak iyiye yönelen ve seçim yeteneğine sahip varlıklardır. İnsanın hedefi kendi potansiyelini gerçekleştirmek olmalı; bunu sağlamak için ise insan doğasının bütünlüğüne inanılarak özgür irade, spontanlık ve bireyin yaratıcı gücünü geliştirmek üzerine çalışılmalıdır. Bu yaklaşımın gelişmesinde A. Maslow (1908-1970) tarafından ortaya atılan Kendini Gerçekleştirme Kuramının ve C. Rogers'ın (1902-1987) çalışmalarının rolü büyüktür.

Not: Rogers, aynı zamanda "danışan merkezli tedavi" denilen psikoterapi yaklaşımını da ortaya atmıştır. Böylece humanistik psikoloji, tüm insanı açıklayan bir model olmaktan çok klinik alanlarda yararlanılan bir bakış açısı olarak kalmıştır. Bu yaklaşım biçimi 1970'lere kadar etkili olmuştur ancak bilişsel yaklaşımın doğuşu ile yeni bir insan anlayışı ortaya konulması yeni tedavi tekniklerine kaynaklık etmiştir.

27 :Bilişsel yaklaşım nedir ? kurucuları kimdir?

Cevap: 1970'lerde davranışçılığın bir eleştirisi olarak ortaya çıkmıştır. Davranışçı yaklaşımın doğrudan gözlenemediği için zihni bir kara kutu olarak ele alıp inceleme dışı bırakması, bu eleştirilerin temel kaynağı olmuştur. Bilişselciler, düşünme, hatırlama, anlama, problem çözme, hafıza gibi zihinsel süreçlerin incelenmesi gerektiğini söylemişlerdir. Bu tür süreçler doğrudan gözlenememektedir ancak bu süreçleri ortaya koyan problem çözme, hatırlama gibi davranışlar gözlenebilir ve bu gözlemler incelenerek, bu süreçlere ilişkin çıkarımlar yapılabilir. Aynı zamanda, insan düşüncesi, davranışları üzerinde etkili olan bir etmendir; yani davranışlar yalnızca çevreden gelen uyarıların bir sonucu olarak açıklanamaz. Bilişsel hareketin G. Miller (1920-2012) ve U. Neisser (1928-2012) tarafından başlatıldığı kabul edilse bile önceki yaklaşımlardan biraz daha farklı olarak pek çok araştırmacı tarafından hep birlikte geliştirilip evrilmiştir

28: Evrimsel psikoloji nedir?

Cevap: Bazı davranışların ve zihinsel süreçlerin kökenlerini araştırarak bunların evrim sürecinde ne gibi uyumsal üstünlükler sağlamış olabileceğini incelemektedir.Tarih, evrimsel biyoloji ve antropolojik verilerden yararlanır. Bu yaklaşım ile, yardım etme, çiftleşme, eş seçme, kıskançlık, ebeveyn tutumları gibi çok çeşitli davranışlar incelenmiş ve ilginç bakış açıları ve kuramlar ortaya konulmuştur.

29: Psikoloji bilimi nereye gitmektedir ?

Cevap: Bilişsel yaklaşım insan zihnini özünde bilişsel/akli bir sistem olarak tasavvur etmiştir. Ancak kimi araştırmacılar bu yaklaşımın davranışçıların kara kutusunun yerine, boş kafalı bir işlemci koyduğunu ancak insan zihninin bundan ibaret olmadığını söylemektedirler.* Gelişim psikolojisi araştırmalarından gelen“insanların başkalarının niyet, arzu ve düşüncelerini yaşamın çok erken yıllarında anlayarak bunlara uygun davranabildikleri” doğrultusundaki sonuçlar insan kavrayışının yalnızca bilişsel unsurlardan ibaret olmadığını göstererek yeni ufuklar açmaktadır.

*Giderek gelişen davranışsal/bilişsel sinir bilim araştırmaları duyu, algı, düşünme ve duyguları ortaya çıkaran beyin süreçlerini inceleyerek yeni anlayışlar gelişmesine temel oluşturmaktadır

* Farkındalık ve bilinç ile ilgili araştırmalar giderek artmaktadır ve çarpıcı sonuçlar ortaya konulmaya başlanmaktadır.

• Ebbinghaus'un ifadesiyle “geçmiş uzun ama tarihi kısa” olan psikoloji bilimi, giderek daha karmaşık gözükken insan özelliklerini mercek altına almakta ancak bunu yaparken kendini diğer dallardan ayıran kontrollü ve sistematik olarak yürütülen gözlem ve deneyleri kullanmaya devam etmektedir.

Satılmamaz

PSİKOLOJİ 2. ÜNİTE

- **Bilim Nedir?**

➔ Sistemli araştırma yöntemlerinin kullanılmasıyla biriktirilmiş bilgi bütünlüğü.

- **Bilginin bilimsel olması ne anlama gelir?**

➔ Kişinin inançlarının bir ürünü olmayan, deney ve gözlem yoluyla toplanan nesnel olgulara dayanan bilgidir.

- **Bilimsel bir bilgiyi diğerlerinden ayıran özellik nedir?**

➔ Herkes tarafından gözlenebilir, ölçülebilir, sınanabilir, tekrarlanabilir ve iletilebilir.

- **Bilim insanını falcıdan ayıran özellik nedir?**

➔ Bilim insanlarının sezgilerinin geçerli olup olmadığını görmek için sistematik olarak gözlemler ve deneyler yaparak araştırmalarını yürütür.

- **Bilimsel bir araştırma nasıl tasarlanıp yürütülür?**

➔ Veri toplama –Kuram geliştirme –Kuramlara dayanarak tahminde bulunma –Verilere dayanarak sınama

- **Bilimsel etkinliğin amaçları nelerdir?**

- ☀ Doğa olaylarını betimlemek, neden nasıl olduğunu açıklamak
- ☀ Bir grup olguyu açıklayan kuramlar ya da modeller gibi tutarlı bilgi yapıları oluşturmak
- ☀ Yapılan açıklamalara dayalı olarak yeni olguları öngörmek ve bu öngörülerini Sınamak
- ☀ Bu öngörülere dayalı olarak insanlık yararına düzenlemeler yapmak

- **Hipotez nedir?**

➔ Araştırmacı sorduğu sorunun cevabı hakkında bir tahminde, bir öngöründe bulunmalıdır.
Bu sürece hipotez denir.

hatırla bakalım

BETİMSSEL ARAŞTIRMA	Mevcut durumu olduğu haliyle ortaya koyar
KORELASYONEL ARAŞTIRMA	Olaylar arasında neden sonuç ilişkisi <u>YOK</u>
DENEYSSEL ARAŞTIRMA	Olaylar arasında neden sonuç ilişkisi <u>VAR</u>

- Psikolojinin kullandığı araştırma yöntemleri nelerdir?

➔ Betimsel araştırma ✨ Korelasyonel araştırma ✨ Deneysel araştırma

- Mevcut durumu olduğu haliyle ortaya koyan olguları ve belli başlı özelliklerini tanımlayan araştırma türü hangisidir?

➔ Betimsel araştırma

- Bir araştırmacı, dondurma satış miktarıyla, denizde boğulan insan sayısı arasında çok yüksek bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Bu ilişkiyi hangi araştırmayı kapsar?

➔ Korelasyonel araştırma (Örn. Soruda aralarında neden sonuç ilişkisi olmadığı için, örneğin insanların dondurma yedikleri için denizde boğulduklarını düşünemeyiz. Bunların tamamını etkileyen hava sıcaklığının yüksek olmasıdır. Bundan dolayı **Korelasyonel araştırma**.)

- Psikolojinin kullandığı araştırma teknikleri nelerdir?

➔ Gözlem ✨ Görüşme ✨ Anket/Soru ✨ Ölçmeler ✨ Testler ✨ Özel alanlara da görevler

- Birey ile veya küçük gruplar ile yürütülebilen, soruların özelliklerine göre yapılanmış veya yarı yapılanmış olarak tasarlanan araştırma tekniği hangisidir?

➔ Görüşme.

- Bir araştırmacının amacına uygun düzenlenmiş soru listeleridir, bireyler kendileri veya belirli bir konudaki görüşleri hakkında sorulan soruları cevaplarlar?

➔ Anketler

- Bir bireyde belirli bir özelliğin mevcut olup olmadığını ve ne kadar sahip olduğunu değerlendirmek istiyorsak hangi araştırma tekniğini kullanırız?

➔ Ölçekler

- Belirli bir özelliği tanımlayan/ifade eden bir davranış örnekleminin nesnel ve standart ölçümü için hazırlanmış araçtır.

➔ Testler

- Belirli yapı ya da özelliğe sahip olunma düzeyini görmek için çok kapsamlı olmayan araştırma tekniğine ne denir?

➔ Özel alet ya da görevler (Örnk. Bireylerin tepki hızını ölçmek istediniz. Geliştirdiğiniz görev belirli bir arayla yanan ışıklardan kırmızı olanı görüldüğünde bir düğmeye basmak olsun ve tepki hızı ışığın görülmesi ile düğmeye basma arasında geçen süreye puanlıyor olsun. Kurduğumuz bu düzenek bizim geliştirdiğimiz bir alet olur.

ÇIKMIŞ
SINAV SORULARI

2012-2014 GÜZ DÖNEMİ ARA SINAV ÇIKMIŞ SORULAR

1. Aşağıdakilerden hangisi deneysel çalışmaları korelasyonel çalışmalardan ayıran bir özelliktir?

- A) Kavramları işlemsel olarak tanımlamaları
- B) Neden-sonuç ilişkisi göstermesi
- C) Ölçümsel güvenilirliğe özen göstermeleri
- D) İki değişken arasındaki ilişkiyi göstermeleri
- E) Gözlem ve ölçümlemeye dayanmaları

Alkol kullanımının görme algısı üzerine etkilerinin incelendiği bir deneyde, birinci grup denek kanlarında hiç alkol yokken görsel algı sorularını cevaplamıştır. İkinci grup aynı soruları, kanlarında en az %0.06 miktarında alkol varken cevaplamıştır

2. Yukarıdaki örnekte birinci grup aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneysel grup
- B) Plasebo
- C) Kontrol grubu
- D) Bağımlı grup
- E) Bağımsız grup

Çekingenlik konusuyla ilgilenen bir araştırmacı, çalışmalarında kullanmak üzere çekingenliği ölçen bir test tasarlamıştır. Bu araştırmacı aynı zamanda kişileri gruplar içinde gözlemleyerek ne kadar çekingen davrandıklarını ölçmüş ve çalışmalarına katılanların tanıdıklarına bu kişilerin ne kadar çekingen olduklarını sormuştur.

3.Yukarıdaki çalışmada yapılan farklı uygulamalar aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A)Farklı deneysel grupların kullanımı
- B)Farklı deneysel tasarımların kullanımı
- C)Farklı işlemsel tanımların kullanımı
- D)Farklı kavramların kullanımı
- E)Farklı bağımlı değişkenlerin kullanımı

Bitki çayı içmenin soğuk algınlığına yakalanma riski üzerindeki etkisini araştıran bir araştırmacı, deneklerini iki gruba ayırıyor. Deneysel grup üç ay boyunca her gün iki bardak bitki çayı içiyor. Kontrol grubu bu süre içinde hiç bitki çayı içmiyor. Araştırmacı deneklerin bu üç ay içinde kaç gün soğuk algınlığı belirtileri gösterdiğini ölçüyor.

4.Yukarıdaki örnekte bağımsız değişkenin işlemsel tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Bitki çayı
- B)Soğuk algınlığı
- C)Soğuk algınlığı belirtileri gösteren gün sayısı
- D)Sağlık
- E)Her gün iki bardak bitki çayı içmek

5.Aşağıdakilerden hangisi bilimsel sürecin bir parçası değildir?

- A)Bulguların hakemli dergilerde yayınlanması
- B)Bulguların diğer bilim insanlarıyla konferanslarda paylaşılması
- C)Yeni bulguların, doğru kabul edilen kimi görüşleri değiştirmesi
- D>Fikir hırsızlığını önlemek amacıyla bir çalışmanın yönteminin saklanması
- E)Sıklıkla diğer bilim insanlarının görüşlerine başvurularak daha doğru bilgilere ulaşmak için çaba harcanması

6.‘Bilimsel bilgi geçicidir’ ifadesi ne anlama gelir?

- A)Bilimsel bilgi temelsizdir
- B)Bilimsel bilgi yeni veriler ışığında yanlışlanabilir
- C)Bilimsel bilgi sübjektiftir
- D)Bilimsel bilgi sistematik değildir
- E)Bilimsel bilgi bireyseldir

7.Aşağıdakilerden hangisi bilimin özelliklerinden değildir?

- A)Ampirik olmak
- B)Değişmez olmak
- C>Sistematik olmak
- D>Nesnel olmak
- E)Genellenebilir olmak

8.Aşağıdakilerden hangisi bilimsel olarak test edilebilecek bir soru değildir?

- A)Kadınlar evliliğe erkeklerden daha fazla mı önem verirler?
- B)Evlü insanlar bekârlardan fiziksel olarak daha mı sağlıklıdır?
- C)Öldükten sonra yaşamdaki eşimizi görebilecek miyiz?
- D)Evlilik ile mutluluk ilişkili midir?
- E)Son on yılda Türkiye’de kadınların ortalama yaşı artmış mıdır?

Çay içmenin uykusuzluk üzerindeki etkisini araştıran bir araştırmacı, bir hafta boyunca her gün beş bardak çay içen bir grupta aynı sürede hiç çay ichmeyen diğler bir grubun yatağa yattıktan ortalama kaç dakika sonra uykuya daldığını kıyaslıyor.

9.Yukarıdaki örnekte bağımlı değışkenin işlemsel tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Tüketilen çay miktarı
- B)Bir hafta boyunca günde beş bardak çay içmek
- C)Uykusuzluk
- D)Uykuya dalmak
- E)Yatağa yattıktan sonra uykuya dalana kadar geçen süre

10.Doğal gözlem yöntemi ile aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A)Neden-sonuç ilişkisi elde edilebilir
- B)Nesnel bir yöntemdir
- C)Çok miktarda niceliksel bilgi elde edilebilir
- D)Araştırmacının yaptığı çalışma üzerinde herhangi bir kontrolü yoktur
- E)Elde edilen bulgular kolayca genellenebilir

BURCU AKGÖL

CEVAP ANAHTARI

1-E	2-A	3-D	4-C	5-E	6-B	7-B	8-C	9-E	10-E
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

PSİKOLOJİ- ÜNİTE 3 SOSYAL DÜNYAYI ANLAMAK

SORU-CEVAP

1-Sosyal psikolojinin konu alanı nedir?

Cevap: insanlar ve gruplar(kişinin tutum ve davranışlarının diğer insanları nasıl etkilediğini inceler)

2-Sosyal bağlam nedir?

Cevap: sosyal psikolojinin kullandığı anlamlandırma tekniğidir. insanların sembolik bir şekilde varoluşlarını kişiler arasında gerçekleşen etkileşim ile gerçekleştiği ortamın özelliklerini ve ortamda davranışı kontrol eden beklenti ve normlardır.

3-Sosyal biliş nedir?

Cevap: insanların sosyal dünyadan gelen bilgileri seçme, yorumlama ve hatırlamalarıdır.

4-İlk izlenim nasıl oluşur?

Cevap: kişinin fiziksel görünümü ve bizim giyim ya da konuşma tarzı gibi ipuçlarından yararlanarak yaptığımız çıkarımlar ile oluşur.

5-Asch yaptığı araştırma sonucunda hangi çıkarım çıkmıştır?

Cevap: “cana yakın veya soğuk bir kişi”

6-Olumsuz tarafgirlik ne demektir?

Cevap: Olumsuz bir bilginin, ortadaki izlenimi hemen bozması ve edinilmiş bu olumsuz izlenim,değişmeye karşı direnç göstermesidir.

7- İzlenim oluşturmada “Bilişsel cimrilik” kavramını ortaya atan bilim adamları hangileridir?

Cevap= S.Fiske ve S.Taylor

8- Bilişsel Cimrilik nedir?

Cevap= kişiler hakkında edinilen bilgileri ayrıntılı incelemek yerine zihinsel kaynakları kullanarak sonuca varma durumudur.

9-Sosyal kategorizasyon nedir?

Cevap= kişilerin sosyal çevrelerini kendilerini ve diğerlerini kategorilere sokarak ayırmasıdır.

10- Kalıpyargı(stereotipler) nedir?

Cevap=insanların yalnızca belirli bir gruba ait oldukları için belirli özelliklere sahip oldukları doğrultusundaki yaygın kanaatleridir.

11-Atıf teorilerinin amacı nedir?

Cevap=_İnsanların birer sosyal algılayıcı olarak insanlar ve olaylar hakkında nedensel açıklamalar üretirken bilgiyi nasıl kullandıklarını açıklama amacı taşırlar.

12-Atıf teorisinin kurucusu kimdir?

Cevap=F.Heider

13-Heider'e göre, insanlar bir olayı açıklamak isterken iki tür nedensel atıf kullanır.Bunlar aşağıdakilerden hangileridir?

Cevap=Kişisel nedenlere dayalı olan içsel atıflar ve ortama/dış koşullara dayalı olan dışsal atıflar.

14-Kelleye göre bir olayı açıklarken atıf kaynakları 3 gruptan seçilebilir bunlar hangileridir?

Cevap= Davranan (fail); uyarının kendisi veya durum/koşul.

15-Kelley'e göre, insanlar nedensel bir açıklama ararken üç tür bilgi kaynağı gözetirler bunlar aşağıdakilerden hangileridir?

Cevap=

-tutarlılık,

-yaygınlık/benzerlik

-belirginlik

16-Temel atıf hatası nedir?

Cevap= Kendi davranışlarımızın nedenlerini çevresel etmenlere, başkalarının davranışlarını ise kişisel etmenlere yükleyerek açıklamaya olan genel eğilimimizdir.

17-Hangisi temel atıf hatasına örnektir.

Cevap= Kaza yaptığımızda nedeni yoldaki çukurdur arkadaşımız kaza yaptığında dikkatsizlinden kaynaklandığını söylememiz

18- Hangisi savunucu atıfa örnektir?

Cevap=Öğrencinin sınavdan düşük aldığıında bunun sebebinin soruların zor olduğu yada öğretmenin bıraktığını söylemesi

19- Tutumlar kaç bileşenden oluşur?

Cevap=bilişsel-duygusal-davranışsal

Hazırlayan

Songül AKYOL

Psikoloji 4.ünite soru-cevap

1-)Grup nedir ? Açıklayınız.

Birbirleriyle etkileşime giren, ortak fikir, hedef baya amacı paylaşan iki veya daha fazla kişiden oluşan bir yapıdır.

2-)Grup çeşitleri nelerdir? Tanımlayınız

***Geçici gruplar :** Kısa süreliğine bir araya toplanmış insanlardan oluşur.

***Üyelik grupları :** Belirli bazı nitelikleri edinmiş olan insanların oluşturdukları, ancak üye olma yoluyla içimde yer alabilen gruplardır.

***Aidiyet grupları :** Üyelerleriyle aynı yaşantılar, değerler ve kuralların paylaştığı, bireylerin sosyal kimliklerinin bir parçası olduğu gruplardır.

3-)Her grup kendine göre çeşitlioluşturmaktadır.

Sosyal normlar

4-)M.şerif grupların oluşum amacını nasıl açıklamıştır?

Kişinin kendi başına elde edemeyeceği hedeflere ulaşabilmek için diğer insanlarla işbirliği yapması olarak açıklamıştır.

5-)M.şerif ve arkadaşlarının yaz kampı deneylerine göre oluşturdukları grup oluşumunu açıklayınız.

M.şerif ve arkadaşları 1950'li ve 60'lı yıllarda incelediklerine alan deneyine göre;Bir grubun bir birine kuvvetli bir şekilde bağlı olan üyelerden oluşan dinamik bir sistem olduğunu ve tek tek üyelerin toplamından fazla ve farklı olduğunu söylemektedir.

6-)M.şerif'e göre grup davranışının ortaya çıkması için belirleyici olan etmen nedir?

Birbirlerine olan karşılıklı bağlarıdır .Bu karşılıklı bağlılığı sağlayan ise aynı amaçlara ulaşmak için ortak çaba sarf edilmesi gerekliliğidir.

7-)Grup sürecini açıklamak için sosyal kimlik teorisinive Ortaya atmıştır.

Tojfel ve Tunner

8-)Grup içi yanlılık ne demektir?

Bireyler kendi mensup oldukları grupları (iç grup) diğer gruplardan (dış grup) daha olumlu olarak algılama eğilimi taşırlar.

9-)....., bireyin bir grubun içinde erimesi ve kişisel sorumluluk duygusunu yitirmesi ile sonuçlanabilmektedir.

Kimliksizleşme

10-)Sosyal etki ne demektir ?

Sosyal etki, bireysel ya da grup halinde başka insanların algılarımızı , tutumlarımızı ve davranışlarımızı etkileme sürecini ifade eder.

11-)Sosyal etki Olabileceği gibiveya..... Kaynaklı olabilir .

Küçük kaynaklı, büyük kaynaklı, çok büyük

12-) Sosyal norm'u tanımlayınız.

Bir grubun kurallarında açık veya kapalı şekilde yer alan , sosyal açıdan kabul edilebilir tutum ve davranışları tanımlayan beklentileri sosyal norm adı verilmiştir.

13-)Uyma davranışını açıklayınız.

Uyma davranışı, kişilerin diğer grup üyeleri tarafından ortaya konulan , belirlenen davranışları yada fikirleri kabul etme, onlara uygun davranma eğilimidir.

14-)Uyma davranışının 2 temel işlevi oraya konuşmuşturvedir

Bilgi sağlayıcı etki ve normatif etki

15-)Normların bilgi verme etkisi ve normatif etkisini açıklayınız.

Bilgi verme etkisi , belirli bir durumda doğru davranma ve doğru düşünme şeklini anlamayı sağlamasıdır.

Normatif etkisi ise , başkaları tarafından hoşlanılma, kabul görme ve onaylamayı sağlamasıdır.

16-)Normların bilgi verici etkisi ilk olarak'in çalışmalarıyla ortaya konulmuştur.

M.şerif

17-)M.şerif'e göre normlar nasıl oluşur?

M.şerif'e göre insanlar belirli bir durumda diğer insanların davranışlarını gözleyerek ortama/duruma ilişkin çıkarımlar yaparlar ve uygun davranışlar yelpazesini içeren bir atıf çerçevesi oluştururlar. Bu atıf çerçevesi dağa sonra uygun belirsiz durumlarda kullanılmaya devam eder ve böylece normlar oluşur ve sürdürülür.

18-)Asch deneylerine göre uyma davranışını nasıl tanımlar ?

İnsanların en aşık yanlılarda bile , farkında olsalar bile çoğunluğun görüşüne uygun davranma eğilimlerinin olduğunu veya farklı düşüncelerini ifade etmekten çekindiklerini göstermektedir.

19-)Moscavici'ye göre, azınlıkta kalan görüş sahiplerinin çoğunluğu etkileyebilmelerindeki temel unsur.....vedır.

Tutarlılık ve istikrar

20-)Kabul etmek ve itaat etmek kavramlarını tanımlayınız.

Kabul etmek : Bir istek karşısında davranışını değiştirmeye karar vermektir.

İtaat etmek : Verilen bir emre veya komuta uymaktır.

21-)....., itaat konusunu pek çok etmeni gözönüne alarak kontrollü deneylerke ayrıntılı olarak incelemiştir.

Miligram

22-)Milgram'ın deneyleri'ların sonu ve'lerin başlarında yürütülmüştür.

1960 ve 1970

23-)Bir insandan hoşlanmamızı sağlayan etkenler nelerdir?

*bireyi fiziksel olarak hoş/çekici bulmak

*benzerlik

*mekansal yakınlık

*karşılıklılık

24-)Olumlu sosyal davranış nedir?

Genel olarak toplumun veya diğer insanların yararına olan davranışlarda bulunma eğilimidir.

25-) insanların olumlu sosyal davranışlarının ortaya çıkma nedenleri nelerdir?

*fedakarlık yapma eğilimi

*egoizim

*kolektivizm

*kolektivizm ilkeleri ve değerleri

Psikoloji 5.ünite soru-cevap

1-)Kişilik nedir?

Kişilik, bireyin kendine özgü olan, değişik durumlarda ve zaman içinde kalıcı olan duygu, düşünce ve davranış örüntüsü olarak tanımlanır.

2-)Kişiliğin tanımında vurgulananlar hususlar nelerdir?

*Kişiliğin insanı diğerlerinden ayırması, eşsiz ve benzersiz olması

*Zaman içinde tutarlı ve sürekli özelliklerden oluşması.

3-)Dışa dönüklük seviyesi yüksek bireyler ile içe dönük bireyler arasındaki farklar nelerdir?

Dışa dönüklük seviyesi yüksek bireyler, riski göze almaya ve girişimde bulunmaya meyillidir.İçe dönük bireyler ise dikkatlice incelemeye ve düşünüp tasarlamaya daha hakimdir.

4-)Kişilik kuramcılarında biri olan ve bilinen en eski kişilik sınıflamasının kurucusu kimdir? HİPOKRAT

5-)Kaçıncı yüzyılda ortaya atılmıştır? 5.yüzyıl

6-)Hipokratın kişilik kuramını açıklayınız?

Hipokrat , her bedene hakim olan bir salgı türü olduğunu ve hakim salgının insanın mizacını belirlediğini söylemiştir.

7-)Galen'in yaptığı mizaç sınıflandırmasını açıklayınız?

Galen'in oluşturduğu sınıflandırmaya göre 4 temel salgı vardır;

KAN : Vücudundaki baskın salgı kan ise birey neşeli, hareketli, kanlı canlıdır.

BALGAM : Vücudundaki baskın salgı balgam ise birey sakin mizaçlı , ilgisiz ve ağırkanlıdır.

KARA SAFRA :Vücudundaki baskın salgı kara safra ise birey , melankolik mizaçlı, üzgün ve düşüncelidir.

SARI SAFRA :Vücudundaki baskın salgı sarı safra ise birey, asabi mizaçlı, sinirli, telaşlı olmaktadır.

8-) W.Sheldon'un ortaya attığı teori nedir?

W.Sheldon (1898-1977) 1900'lü yılların ortalarına doğru insanları beden yapılarına göre sınıflandırarak mizaçları ile bağdaştıran bir teori ortaya atmıştır.

9-) W.Sheldon'un teorisinde ortaya attığı beden yapısına birey mizaçlarını açıklayınız.

***ENDOMORFİK** (şişman, yumuşak, yuvarlak) Sakin, yemeğe düşkün ve sosyal bireylerdir.

***MEZOMORFİK** (Kaslı, keskin hatlı, güçlü) Bedenleri üzerine yoğunlaşan, enerji dolu, cesur ve savunmaya meyilli insan tipidir.

***EKTOMORFİK** (Zayıf, uzun, hassas) Zeki, sanata düşkün, düşünmeyi tercih eden, içe dönük bireyler olarak tarif eder.

10-)Özellik nedir?

Özellik : İnsanların farklı durumlarda tutarlı davranışlar sergilemesini sağlayan kalıcı nitelikler ya da vasıflardır.

11-)Kişiliği ilk kez sistematik ve bilimsel olarak inceleyen kuramcı kimdir? G.ALLPORT

12-)G.ALPORT'E göre kişiliği açıklayınız?

Bireye özgü düşünce ve davranışları belirleyen psikofizik bir sistemin dinamik organizasyonudur.

13-)insanları tanımlayan özellikleri bulmak için 18.bin civarında kişilik özelliklerini tanımlayan sözlüğü listeyen kuramcılarımız kimlerdir? ALLPORT VE ODBERT

14-)Allport'un bireysel ve yaygın özellikleri tanımlayabilecek olan sınıflandırmasını açıklayınız.

Yaygın özellikler : Kültürel etnik ya da dilsel bir ortaklığı paylaşan grubun bütün üyelerinin temel uyum tarzıdır.Örneğn, savaş gibi sürekli bir tehdit altında olmamız durumunda saldırgan ya da kaçınmacı davranış yat kimliklerimiz artar.

Bireysel özellikler :Kişiyeye özgü deneyimler sonucu oluşan ve benzersiz olan kişisel yat kimliklerimizin birleşimiyle oluşur.

15-) Allport bireysel özellikleri nasıl gruplamıştır? Açıklayınız.

1-)Jesas özellikler: Bireyin bütün davranışlarında etkisini gösteren , davranışı güçlü bir şekilde yönlendiren özelliklerdir.

2-)Merkezi özellikler:Kişiliğin temel yapıtaşdır.Bireyin dünyayla ilgili kurduğu ilişkide temel tavırlarını belirler.

3-)İkincil özellik: Kişiliğin özünü daha az etkileyen ve onlarla tutarlı olan beğeniler, tercihler, politik düşünceler vb.

16-)R.Cattle'nin ortaya koyduğu temel kişilik özellikleri nelerdir?

Soğuk kanlı Sıcak kanlı; Somut düşünme - Soyut düşünme; Hislerden etkilenme - duygusal istikrar; çekinik-baskın;ağırbaşlı taşkın;Dürüst - Kolaycı; Çekingen-cesur; Katı fikirli-esnek fikirli, İtimatedici-Şüpheci;Pratik-hayalperest; Samimi-kurnaz; Kendine güvenen-vesveseli;Tutucu-deneyime açık;Grup yönelimli-kendine yeten; disiplinli - kontrollü; Rahatlamış- gergin.

17-)Eysenck'in ortaya attığı boyutlar nelerdir?

Eysenck'in ortaya attığı boyutlar dışadönüklük(içe dönüklük -dışa dönüklük) ve nörolatiklik (istikrarlık-istikrarsızlık) Daha sonra bu boyutlara psikotiklik (kibar, ince düşünceli-saldırganlık, toplumdışı) davranış eklenmiştir.

18-)Eysenck içe dönüklük ve dışa dönüklük arasındaki davranış farklılıklarını merkezi sinir sistemindeki ve potansiyeli ile açıklamaktadır.

Uyarılma ve ketlenme

19-)Eysenck'in geliştirmiş olduğu isimli kişilik testi bulunmaktadır.

EPQ

20-)..... Ve , 1990lı yıllarda 5 faktör modeli ile bilinen bir kişilik modeli ortaya koymuşlardır.

COSTA VE MC CREA

21-)costa ve mc crea'nın ortaya koyduğu kişil modelini açıklayınız.

*Dışa dönüklük :Konuskan, enerjikve iddalı ya da sessiz, çekingen ve utangaç.

*Uzlaşmacılık :Sempatik, nazik ve şefkatli yada soğukn, kavgacı ve zalim

*Sorumluluk : Planlı, sorumlu ve dikkatli yada dikkatsiz, uçarı ve sorumsuz

*Nevratiklik : Durağan, sakin ve rekabetçi ya da endişeli, dengesiz ve huysuz.

*Yeniliğe açıklık : Yaratıcı, zeki ve yeni deneyimlere açık ya da basar, sığ, ve esnek olmayan.

22-) Costa ve Mc crea'nın kişilik modeline dayalı olarak isimli bir test geliştirilmiş.Şuanda dünya da kişiliği en iyi değerlendirmen test olarak kabul edilmektedir. NEOPI

23-)Özellik kuramlarının ortaya koyduğu bilgiler nelerdir?

Yetişkin bir bireyin şimdike zamanda birbirlerinden nasıl farklılaştıklarını veya benzediklerini açıklama ve insanın kişilik yapısının nasıl tanımlama bileceği ne yönelik bulgulardır.

24-)Psikodinamik kuramların ortak noktası nelerdir?

Psikodinamik kuramların ortak noktası bilinçli olması gerekmeyen bazı güçlerin kişiliği şekillendirdiği ve davranışı harekete geçirdiği varsayımdır.

25-) Psikodinamik kuram bakış açısını ilk ortaya atan kişi

.....

S.FREUD

26-)S.freud'un insanın anlaşılması üzerine ortaya koyduğu fikirler nelerdir?

Çok önemli 2 fikir vardır.Bunlardan ilki düşünce ve davranışların bilinç dışı iç güçler tarafından yönlendirilmesidir.İkincisi ise yetişkinlik zamanlarında nasıl biri olacağımızın yaşamın erken dönemlerinde biçimlenmekte olmasıdır.

27-)Freud'a göre kişilik nedir ?

Freud'a göre kişilik iş, ego ve süper egonun karmaşık etkileşimi sonucu yapılanmaktadır.

28-)İd, ego ve süper ego kavramlarını açıklayınız.

İD : İd sürekli doyum arayan bilinç dışı arzu ve dürtüler den oluşmuştur.

SÜPEREGO : Doğuştan getirilmeyen , toplumsal ve çevre üzerinden sonradan edinilen ve yaşamın ilk yıllarından ebeveynlerin davranışları ve.yoluyla maruz kaldığımız kurallar, normlar, değerler, idealkerden oluşan bilinçli bir sistemdir.

EGO :Ego, id ile süper ego arasındaki çatışmada her ikisinin de taleplerini uygun bir şekilde karşılayabilecek çözümleri üreten dengeleyici bir sistemdir.

29-)Bastırma tanımını açıklayınız.

Bireye ifade edilmesi kabul edilemez ya da tehlikeli gelen arzular, fikirler veya anılar karşısında , bunları hissetiği için bireyin aşırı kaygı ya da suçluluk duymasını engelleyen psikolojik bir süreçtir

PSİKOLOJİ 5. ÜNİTE DEVAMI

1).....mekanizmaları kullanarak kendisi için imaj oluşturur ve kabul edilebilir olan bir sosyal imajı sürdürür.

-birey

2).....bütün zihinsel ve davranışsal belirtilerinin tecrübeler tarafından belirlendiğini varsayan ilkedir.

-ruhsal determinizm

3).....haz arayışını temsil eden cinsel dürtünün oluşturduğu enerjidir.

-libido

4) Bebekler büyüdükçe,libido bedenin farklı bölgelerinde yoğunlaşır ve böylece insanlar.....,,,Olmak üzere 5 evreden geçerek ergenlik dönemine ulaşır ve psikoseksüel gelişim evrelerini tamamlarlar.

-oral,anal,fallik,gizil,genital

5)Doğum ile yaklaşık 18 ay arasını kapsayan bu dönemde libidonal enerjinin yoğunlaştığı bölge ağızdır.

-oral dönem

6)18 ay ile yaklaşık 3 yaş arası süren bu dönemde libidonal enerjinin yoğunlaştığı bölge anüştür(makat)

-anal dönem

7) üç yaş ile altı yaş arası süren bu dönemde , libidonal enerjinin yoğunlaştığı bölge cinsiyet organıdır.

-fallik dönem

8).....çocuğun karşı cins ebeveynine nefret, kıskançlık ve yok etme isteği ile nitelenen bir süreçtir.

-oedipal veya xoedipus kompleksi

9)Kız çocuklar bir penise sahip olmadıklarını farkettilerinde freud'un penis kıskançlığı dediği bir eksiklik hissetmeleri....

-elektrakompleksi

10) Altı yaştan ergenliğe kadar süren bu dönem cinsel dürtülerin bastırıldığı libidonal enerjinin sosyal ve zihinsel etkinliklere yönlendirildiği dönemdir. (hem cins akrana ilgi artar)

-gizil dönem

11) Ergenlikten başlayarak yetişkinliğe kadar süren ve gerçek cinsel etkinliğin başladığı dönemdir.

-genitaldönem

12).....göre psikoseksüel gelişim evrelerinde yaşanan deneyimler, kişilik oluşumu ve yetişkinlerin davranış örüntüleri üzerinde derin bir etkilerde bulunmaktadır.

-freud

13).....göre insanların doğuştan gelen olumlu güdülere sahiptir; hem bireysel ve hemde sosyal açıdan mükemmel olmak için çaba harcarlar.

-adler

14) Adler'in ortaya attığı ilk

görüştür,.....geliştirdikleridir. Bu mekanizmaya telafi (ödünleme) adını vermiştir

-insanların fiziksel zayıflıklarının üstesinden gelmek üzere belirli kişilik özellikleri

15) Bazı bireyler kendilerini aşağılık duygusuna aşırı şekilde kaptırarak hiçbir telafi edici eylemde bulunamaz hale gelebilirler. Adler bu duruma.....adını vermiştir.

-aşağılık kompleksi

16).....hem hümanistik yaklaşıma ve hemde feminist psikoloji akımlarına katkı sağlamıştır.

-karen horney

17)sağlıklı ve bütünleşmiş bir kişiliğin erkeksi saldırganlıkla dişil duyarlılık gibi zıt güçlerin dengelenmesi ile oluştuğu söylemiş ve kişiliği hareketli bir dengeyi sürdüren iç güçlerin akışkan duruşu olarak ele almıştır.

-carl gustave Jung'un ortaya attığı ve hala etkili olan birkaç temel kavram vardır.

18).....geçmiş kuşaklardan aktarılmış davranış örüntüleri ve anılar yada bellek izleridir.

-ortak bilinç dışı

19)....., belirli karakterler/durumlar vb. için tipik zihinsel imgeler veya hayali temsillerdir. Örneğin "anne," kişinin hem kendi annesinin imgesi ve hemde toprak ana vb. koruyucu diğer eski varlık imgeleriyle birleşmiş birtir.

-Arketipler-arketip

20).....insanların temelde olumlu güdülere sahip olduklarını ve her zaman daha üst/iyi bir düzeye ulaşma çabalarının olduğunu savunurlar.

-hümanistik yada insancıl kuramlar

21) Düşüncelerimize dayalı yapıp ettiklerimizde çevre üzerinde kalıcı etkiler oluşturarak değişimin bir kaynağını oluşturabilir. Buna.....denilmektedir.

-karşılıklı belirlemecilik

22) Bandura, kişilik gelişimi ve değişiminin, dört ayrı bilişsel süreç tarafından etkilendiğini öne sürmektedir;.....

-Dil becerisi,gözlemsel öğrenme,amaca dönük davranma ve kendini değerlendirme(selfreflection).

23)Kişilik kuramlarını kuş bakışı incelersek,psikodinamik ve hümanistik kuramların ortak noktasının.....olduğunu görürüz.

-davranışı ileriye götüren ya da gelişimini sağlayan ve işlevsel kişiliğin temelini oluşturan bazı içsel mekanizmaları vurgulamaları

Satılmamaz

Psikoloji (5.ünite 9.sayfadan sonra)

1-Psikoseksüel gelişim evreleri nelerdir?

Oral – Anal – Fallik – Gizil – Genital 5 evreden geçerek ergenlik dönemine ulaşır.

2 – Oral dönem nedir?

Doğum ile 18 ay arasını kapsayan bu dönemde libidonal enerjinin yoğunlaştığı bölge ağızdır. Çocuklarda bu dönem az doyurulanlar kötümser ve saldırgan; doyuma ulaşanlar ise iyimser ve bağımlı yetişkin kişiler haline gelir.

3 – Anal Dönemi kapsayan zaman nedir?

18 ay ile yaklaşık 3 yaş aralığı sürer.

4 – Anal dönemde oluşan çıkarmaya saplanma kişilik özellikleri nedir?

Gevşek, aşırı, umursamaz, cömert, pasaklı

5 – Anal dönemde oluşan tutmaya saplanma kişilik özellikleri nedir?

Katı, fazla tertipli, cimri, biriktirmeye eğilimli

6 – Fallik dönemi nedir?

3 yaş ile 6 yaş arası sürer. Oedipal çatışma yada Oedipus kompleksi çocuk karşı cinse arzu, sevgi, sahip olma, hem cinsine ier nefret, kıskançlık ve yok etme isteği oluşur.

Kız çocukları bir penis olmadığını fark eder.

Erkek çocukları ise penis haz kaynağı olduğunu keşfeder.

7- Gizil Dönem nedir?

Altı yaştan ergenliğe kadar süren bu dönem cinsel dürtülerin bastırıldığı libidonal enerjinin sosyal ve zihinsel etkinlikler yönlendirildiği dönemdir.

Hem cins akran gruplarına dönük ilgi artar

8 – Genital Dönemi

Ergenlikten başlayarak yetişkinliğe kadar süren ve gerçek cinsel etkinliğin başladığı dönemdir.

Freud'a göre psikoseksüel gelişim evrelerinde yaşanan deneyimler, kişilik oluşumu ve yetişkinlerin davranış örüntüleri üzerinde derin bir etkilerde bulunmaktadır.

Alfred Adler(1870-1937)

Adler'e göre insanların doğuştan gelen olumlu güdülleri vardır, hem bireysel ve hemde sosyal açıdan mükemmel olmak için çaba harcarlar.Adler ortaya attığı ilk görüş, insanların fiziksel zayıflıklarının üstesinden gelmek yani mekanizmaya(ödünlleme) telafi adımı vermiştir. Ancak, bazı bireyler kendilerini aşağılık duygusuna aşırı şekilde kaptırarak hiçbir telafi edici eylemde bulunamaz hale gelebilirler. Adler'e göre bu duruma aşağılık kompleksi adımı vermiştir.

Karen Horney (1885-1952)

Horney'e göre kişilik gelişiminde cinsellik önemli bir yer tutmasına rağmen, cinsel olmayan faktörler örneğin temel güven gereksinimi, daha önemli rol oynamaktadır. Kültürel faktörlere daha fazla odaklanmış ve küçük çocuklukta psikososyal enerjinin dolaşımı yerine güven ve tehditlerden korunma gibi etmenlere dikkat çekmiştir. Hem hümanist hemde fenimist psikoloji akımlarına katkı sağlamıştır.

Carl Gustave Jung (1875-1961)

Önceleri Freud'a birlikte çalışan jung, daha sonra görüş ayrılığın düşmüştür. Yaratma ihtiyacı ve tutarlı/bütün bir birey olma ihtiyacını iki temel güdü olarak ortaya atmıştır.

Hümanistik kuramlar

Hümanistik yada insancıl kuramlar, insanların temelde olumlu güdülere sahip olduklarını ve her zaman daha üst/iyi bir düzeye ulaşma çabalarının olduğunu savunurlar. Bu yaklaşımı ilk ortaya koyan c.rogers, psikodinamik yönelikli bir eğitim görmüştür. Her bireyin bir kendilik kavramı vardır. Rogers kendilik kavramını mevcut kendilik kavramı ve ideal kendilik kavramı olarak ikiye ayırmıştır. A.maslow, k.horney de hümanist yaklaşım içinde ele almaktadırlar.

Sosyal ve bilişsel kuramlar

Bu kurumların temel noktası kişiliğin açıklanmasında çevresel ve bilişsel etmenlerin öneminin vurgulamaktadır. Bu başlık altında ele j.rotter, n.cantor vb.kuramcılar vardır.

Bilişsel-sosyal öğrenme kuramı

A.Bandura, kişilik gelişimi görüşlerini Sosyal Öğrenme kuramı başlığı altında yayınlamış ancak Sosyal Bilişsel Teori adını vermiştir. Bandura insan kişiliğinin önemli kısmını, kendisi hakkındaki düşünce ve inançlarının belirlendiğini düşünür. Öz-yeterlik (self efficacy) adını verdiği bu kavram, belirli durumda kişinin yeterli performansı göstereceğine duyduğu inançtır. Kişilik gelişimi ve değişiminin, dört bilişsel süreç tarafından etkilendiğini öne sürmektedir.Dil becerisi, gözlemsel öğrenme, amaca dönük davranma ve kendini değerlendirme(self reflection.)

6.ÜNİTE- İNSAN ZEKASI

1-Zeka nedir?

İnsanlar arasında gözlenebilir performans farklılıklarını açıklamaya çalışan bir varsayımdır.

2-Zekanın tanımı nasıl yapılmıştır?

Muhakeme etme, planlama, sorun çözme, soyut düşünme, karmaşık fikirleri kavrama, hızlı öğrenme ve deneyimlerden sonuç çıkarma ile birlikte birçok başka şeyi de içeren genel bir yetenek olduğunu düşünülmektedir.

3-Zeka konusundaki farklı tanımlama ve yaklaşımlar neden önemlidir?

Her yaklaşımın zekâyı tanımlarken vurguladığı yönler veya bileşenler birbirlerinden farklı olabilmektedir. Zekânın nasıl tanımlandığı, nasıl değerlendirileceğini ve zeki olanla zeki olmayanın birbirinden nasıl ayırt edilebileceğini belirlemektedir.

4-Zekanın en işlevsel tanımı nedir?

“Zekâ, zekâ testlerinin ölçtüğü şeydir”.

5-Tarihte zeka fikrinin temelleri atılmadan önce nitelikli insanların ayırt edilmesinde nasıl bir yol izlenmiş?

Çin’de devlet hizmetlerinde yer alabilecek bireylerin seçilmesi test prosedürü kullanılmış, Ming Hanedanlığı örnek alınarak Britanya ve Amerika’da seçme sistemleri oluşturulmuş, Osmanlı’da Enderun Mektepleri’ne alınacak gençlerin seçilmesi için çeşitli alanlarda test benzeri işlemler uygulanmıştır.

6- Bugünkü anlamda “zekâ” fikrinin temellerini kim atmıştır?

Sir Francis Galton

7-Galton'un zeka konusunda savunduğu hareket neydi?

Kalıtsal Deha isimli bir kitap yayınlamış ve biyolojik olarak aşağı derecedeki insanların çocuk sahibi olmasını sınırlayan ve üstün insanların kendi aralarında üremelerini destekleyen bir hareket başlatmıştır. Bu görüşün hala çok çeşitli düzlemlerde savunucuları bulunabilmektedir.

8- Galton'un zeka kavramı hakkında bugün geçerlilikleri ortaya konulmuş olan 4 temel ilke nedir?

1. Zekânın bir düzeyi/derecesi vardır.
2. İnsanlar arasındaki zekâ derecesi farklılıkları bir çan eğrisi olursa, bu eğriye göre, insanların çoğunluğu ortaya toplanır, dâhiler ve düşük zekâlılar daha az sayıda olarak iki uçta yer alır.
3. Zekâ, bir tek doğru cevabı olan nesnel testlerle ölçülebilir.

4. İki test sonucunun birbiriyle ilişkili olup olmadığı bir istatistik prosedürle belirlenebilir.

9-Spearman'a göre genel zeka ile yetenek arasındaki ilişkiyi nasıl açıklarız?

Zekâyı genel bir yapı olarak tanımlamış ve bir alanda parlak olan bir kişinin diğer alanlarda da genel olarak parlak olduğunu savunmuştur. Spearman bu bulgulardan, tüm zihinsel performansların temelinde yatan genel olduğu sonucuna varmıştır. Ona göre zeki bir insan olayları çabuk anlayan, doğru kararlar veren, ilgi çekici konularda konuşan ve zekice davranabilen kimsedir. Genel zekâ, tıpkı kaynaktan çıkan bir suyun farklı yönlere dağılması gibi, farklı yeteneklere dağılmaktadır.

10- Thurstone'un genel zekaya kısmen karşı çıkarak ortaya attığı 7 farklı zeka bileşeni nelerdir?

Uzay/mekân yeteneği; algısal hız; sayısal yetenek; sözel yetenek; bellek; kelime bilgisi; akıl yürütme . Ona göre bu yetenekler görece olarak birbirinden bağımsızdır.

11- Hem Spearman ve hem de Thurstone'ın öğrencisi olan R.B.Cattell'in zekâ ile ilgili görüşü nedir?

Birbirinden bağımsız iki bileşenden oluştuğunu öne sürmüştür.

Birinci küme, kristalize (billurlaşmış) zekâdır. Mantık, akıl yürütme, sözel ve sayısal becerileri ifade eder. Kişinin önceden öğrendiği birikmiş bilgilerine dayalıdır, çevresel etkilere duyarlıdır.

İkincisi ise, akıcı zekâ kümesidir. Görsel mekânsal yetenek; görsel ayrıntıları fark etme; bellek; karmaşık ilişkileri görme; problem çözme gibi becerileri içerir. Deneyim ve eğitimden çok az etkilenir.

12-Catell'in zeka kuramını tanımlayan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

Doğru: İki kümede topladığı zihinsel yetenekleri tanımlamıştır.

Yanlış: Üçlü başarılı zeka kuramını ortaya atmıştır. (Sternberg bulmuş)

Yanlış: Bazı açılardan bağımsız 7 zihinsel yetenek belirlemiştir. (Thurstone)

Yanlış: Zekânın genel olduğunu söylemiştir. (Spearman)

Yanlış: Çoklu zekâ kuramını geliştirmiştir. (Gardner)

13- İnsanların akıl yürütme, mantık, sözel ve sayısal muhakeme vb. birikmiş yeterliliklerini içeren zekâ türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kristalize zekâ

B) Akıcı zekâ

C) Genel yetenek

D) Mantıksal zekâ

E) Üretken zekâ

Doğru cevap: A) Kristalize zekâ

14-Vernon'un ortaya attığı zekâ modeli nedir?

Ona göre zekâ, bir g faktörü ve bunun iki alt boyutu olan sözel ve sayısal zekâ ile mekanik-uzamsal zekâ (uzay/mekân; mekanik ve el becerisi) bileşenlerinden oluşmaktadır.

15-Guilford'un klasik zekâ anlayışını eleştirerek ortaya koyduğu çok bileşenli zeka modeli nasıldır?

Zekâyı bir küp olarak ifade ediyor, sözel, sayısal ve mekanik olarak ayırmayı doğru bulmuyor. Onun yerine şekilsel, sembolik, anlamsal ve davranışsal olarak ayrılmalı diyor.

16-Guilford'un zekâ modelinin önemi nedir?

Zihni bir bütün olarak ele alması ve yaratıcılığı da zekâyı oluşturan bir bileşen olarak zihnin bir parçası olarak tanımlamasıdır. Bu model yaratıcılıkla ilgili araştırmaların hız kazanmasında çok önemli bir işlev görmüştür.

17-Sternberg'in zekâ ve uyum arasında kurduğu bağ nedir?

Sternberg'e göre zekâ, içinde yaşanılan toplum ve kültürle uyum yeteneğidir.

18- Sternberg'in Üç Aşamalı Başarılı Zekâ Kuramı nedir?

Analitik zekâ; yaratıcı zekâ ve pratik zekâ olmak üzere üçe ayırır.

18- Analitik zekâ nedir?

Kendini düzenleme, üst bilişsel bilgi ve strateji kullanımı gibi unsurlardan oluşur.

19-Yaratıcı zekâ nedir?

İnsanların yeni, alışılmadık durumlar ve işlerdeki performansını kapsar.

20-Pratik zekâ nedir?

Bağlama uygun en etkili davranışları seçerek çevreye uyum sağlama ve onu değiştirebilme yeterliliklerini içerir.

21-Sternberg'in anlayışının diğer zekâ kuramlarından farkı nedir?

Bu kurama göre zekâ, gerçek dünyada etkili bir şekilde performans göstermeyi sağlayan geniş bir yetenekler kümesidir.

22-Sternberg'in kuramının zekâyı ele alış biçimine aşağıdakilerden hangisi uygun değildir?

- A) Zekâ, bağlamı doğru analiz ederek uygun davranışları seçebilmektir.
- B) Zeka, bir çeşit uyum yeteneğidir.
- C) Zekice davranış ancak içinde yaşanan kültürel bağlam içerisinde anlaşılabilir.
- D) Zekâ, okul eğitiminde geliştirilen yeteneklerin stratejik kullanımıdır. (doğru cevap)
- E) Zekâ, gerçek dünyada performans göstermeyi sağlayan geniş bir yetenekler kümesidir.

23- Çoklu Zekâ Kuramı nedir?

H.Gardner tarafından ortaya atılmış. Zekâyı zihin, beden ve duygu kullanımını içeren bir bütünlük olarak sekiz alana ayırıyor. Zekânın birçok ayrı yetenekten oluştuğunu söylüyor:

- Mantıksal-matematiksel zekâ
- Dilsel zekâ
- Doğa zekâsı
- Müzikal zekâ
- Uzamsal zekâ
- Bedensel-kinestetik zekâ
- Kişiler arası zekâ
- İçsel (kişiyeye ait) zekâ

24- H. Gardner, zekâ çalışmalarına ne gibi bir yeni bakış açısı kazandırmıştır?

- A) Zekâyı, pratik zekâ olarak yeniden tanımlamıştır.
- B) Zekâyı, insan dışındaki diğer türleri de kapsayacak şekilde geliştirmiştir.
- C) Zekânın beyin dalgaları açısından yeniden tanımlamış ve biyolojik bir temele oturtmuştur.
- D) Zekâ kavramının yok edilmesi gerektiğini savunmuştur.
- E) Zekânın yaşamın tüm yönlerini kapsayan farklı türde zekâlardan oluştuğunu söylemiştir. (doğru cevap)

25- Zekâ testleri neyi ölçüyor?

"Zekâ denilen bir şeyin nasıl ölçüleceğini biliyoruz ama neyi ölçtüğümüzü bilmiyoruz" .

26- Zekâ testleri nasıl ölçüyor?

Nitelikleri yoklayan görev veya sorular kullanılır. Bireyin performansı doğrudan gözlenerek test edilir. Bir test uygulaması 30-90 dakika arası sürer ve testör cevapları değerlendirip rapor yazar. Zekâ testlerini uygulayıp değerlendirecek kişilerin o test için gerekli eğitimleri tamamlamış olması gerekir.

27-IQ(zekâ katsayısı) hesaplaması nasıl yapılır?

IQ hesaplayabilmek için, elde edilen ham puanın hangi yaş aralığına denk olduğunu gösteren normların olması gereklidir. Bu normlar ilgili ülkeye ait değerler olmalıdır. Testten elde edilen ham puan, önceden hazırlanmış norm tablosu vasıtasıyla zekâ yaşına dönüştürülür. Zekâ katsayısı ise bir bireyin zekâ testinde hesaplanan zekâ yaşının, takvim yaşına bölünüp 100 ile çarpılması sonucunda elde edilmektedir.

28-Zekâyı toplu ölçen testlerde var mıdır?

Ordu Alfa /Beta Zeka testi olarak bilinen ilk grup zekâ testleri, gündelik pratiğe hizmet etmek üzere, Amerikan Psikologlar Birliği'nde kurulan bir komite tarafından 1. Dünya Savaşı esnasında Amerikan ordusuna eleman seçmek için geliştirilmiştir.

29-İlk zekâ ölçeği kim tarafından bulunmuştur?

A. Binet ve T. Simone tarafından 1905 yılında Binet-Simon Ölçeği adıyla yayınlanmıştır.

30-Binet'in zeka testi oluşturmaktaki temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özel desteğe ihtiyacı olan çocukları belirlemek. (doğru cevap)
- B) Zekânın doğuştan olduğunu göstermek.
- C) Düşük zekâsı olan çocukları ayıklamak.
- D) Bir zekâ teorisi için veri sağlamak.
- E) Zekâ ile yaratıcılık arasındaki bağlantıyı incelemek.

31- Stanford- Binet Zeka Testinden bahseder misiniz? Hala kullanılıyor mu?

Binet-Simon Testi uyarlamasıdır. Bunlardan en çok bilinen ve hala kullanılanı Stanford Üniversitesi'nden L.M.Terman tarafından 1926 yılında düzenlenen ve Stanford- Binet Zeka Testi adıyla bilinen test olmuştur.Çeşitli ülkelerde kullanımı devam ediyor, ülkemizde norm çalışmaları yapılmamıştır.

32-(WAIS) ve (WISC) testleri nedir?Hala kullanılıyor mu?

Wechsler tarafından 1939 yılında geliştirilen ve zaman içinde hem yetişkin (WAIS) ve hem çocuklar (WISC) için ayrı ayrı formları üretilen zekâ testleridir, günümüzde tüm dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır. Sözel ve performans olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Binet testlerine göre çok daha kapsamlı ve gelişmiştir. (WAIS-IV) ve (WISC-V) sürümleri hala kullanılmaktadır.Uygulama süreleri uzundur, hem uygulanması ve hem de değerlendirilip yorumlanması için bu alanda yetişmiş bir psikoloğa ihtiyaç vardır.

33-IQ ya da zekâ katsayısı kavramını ve hesaplama biçimini geliştiren kimdir?

L.M.Terman

34- Düşük ya da üstün zekâlı tanımları nasıl yapılır?

Zekâ testleri sonuçlarına göre ortalama bir insanın IQ puanı 100 civarında olmalıdır. IQ puanları belirlenen sınırların dışında kalan bireyler, normal dağılım eğrisinin iki ucunda yer alırlar ve düşük ya da üstün zekâlı olarak isimlendirilirler.

35-Bir zekâ testinin sahip olması gereken özellikler bakımından aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Standardizasyon, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olmalıdır.
- B) Testi uygulama ve yorumlamayla ilgili eğitim almış bir testör tarafından uygulanmalıdır.
- C) İlgili ülke için norm değerleri belirlenmiş olmalıdır.
- D) Yaş grupları için ortalama ham puanlar hesaplanmış olmalıdır.
- E) Test her birey için özel olarak hazırlanmış sorulardan oluşmalıdır. (doğru cevap)

36- Zekâ geriliği nedir?

Çeşitli alanlara yayılmış birçok zihinsel eksiklik ya da yetersizliği ifade eder. Genel zihinsel işlevlerde önemli ölçüde ortalamanın gerisinde ve buna bağlı olarak uyumsuz işlevlerde önemli engelleri olma durumu. Bu durum, birey 18 yaşına gelmeden önce ortaya çıkmış olmalıdır.

37- Zekâ geriliği terimi yerine kullanılan terim nedir?

"Zihinsel gelişim bozukluğu".

38- Bir bireyin düşük IQ'ya sahip olması "zekâ geriliği" tanısı alması için yeterli midir?

Hayır yeterli değildir. Gündelik yaşam becerilerini sürdürmekle ve yeni durumlara uyum sağlamakla ilgili güçlüklerin yaşanması gibi ölçütler de karşılanmalıdır.

39-Zekâ katsayısı 50-70 arası olan bireylerin özellikleri nelerdir?

Toplum içinde kendilerine yetebilirler, orta öğretim aşamasına kadar gelebilirler.

40- Zekâ katsayısı 30-50 arası olan bireylerin özellikleri nelerdir?

Bu bireyler, "orta derecede geri" olarak tanımlanırlar, ilköğretimi tamamlamakla ilgili güçlükleri olabilir ve uygun bir iş ortamında beceri gerektiren işleri yapabilirler.

41- Zekâ katsayısı 30-50 arası olan bireylerin özellikleri nelerdir?

Bu bireyler "ağır gerilik" tanısı alırlar. Yönlendirme altında basit işleri yapabilirler ancak beceri gerektiren işleri öğrenemezler.

42- Zekâ katsayısı 20-25 arası olan bireylerin özellikleri nelerdir?

Çok ağır gerilik tanısı alan bu bireyler sürekli bakım ve gözetime ihtiyaç duyarlar.

43- Zihinsel gelişim bozukluklarının sebebi nedir?

Hafif zekâ gerilikleri olan bireylerde veri azlığından nedeni tam olarak açıklanamamaktadır. Daha ileri seviyeli bozukluklarda hem biyolojik ve hem de çevresel etmenlerin rolü vardır. Down sendromu, fenilketonuri, doğum öncesi dönemde beyin gelişimine zarar veren virütik hastalık ya da doğum esnasındaki fiziksel travmalar zekâ geriliği için sebeptir.

44-Zekâ geriliğine neden olan biyolojik hasarı geri döndürmek mümkün müdür?

Bunun için yapılabilecek çok fazla bir şey bulunmamaktadır. Ancak bireyler ilgi ve özenle yetiştirildiklerinde, etkili öğrenme ortamlarında yaşadıklarında, becerilerini geliştirerek hayata daha iyi uyum sağlamaktadırlar. Bu yüzden belirli bir düzeyde olanların normal eğitim kurumlarında öğrenim görmelerinin gelişimleri için daha yararlı olacağı kabul edilmektedir.

45-Üstün zekâlı kime denir?

IQ tek ölçüt olarak kabul edilecekse, o zaman 130 ve daha yukarı zekâ katsayısına sahip olanlardır.

46-Üstün zekâlılarla alakalı hangisi yanlıştır?

Üstün zekâlılar her zaman akademik başarıya sahiptir.

47-Sternberg üstün zekâyı nasıl tanımlar?

Zekâyı oluşturan bileşenlerin etkili kullanımı olarak tanımlar. Ona göre üstün zekâ, planlama, zihinsel kaynakların uygun kullanımı, yeni bilgi edinme ve etkili iş yürütebilme becerilerinin başarılı olarak kullanılmasıdır.

48-Renzulli üstün zekâyı nasıl tanımlar?

Ortalamanın üzerinde bir zekâ katsayısı, yüksek seviyede yaratıcılık ve irade/adanmışlık şeklinde üç özellik kümesinden oluştuğunu öne sürer.

49-Renzulli'nin kuramına göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Üstün zekâlılarda ortalamanın üzerinde zekâ katsayıları vardır.
- B) Üstün zekâlı çocuklar sözel, sayısal, sanatsal vb. bütün alanlarda üstün becerilere sahiptir. (doğru cevap)
- C) Belirli alanlara yüksek bir adanmışlıkla bağlıdırlar.
- D) Yaratıcılık seviyeleri yüksektir.
- E) Her alanda üstün yetenekli olmaları beklenmemektedir.

50-Üstün zekâlı çocuklar her zaman ortalamanın üstünde bir performans mı gösterir?

Üstün zekâlı olmak ile yüksek akademik başarı arasında doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır. Üstün çocuklar, ahlaki ve sosyal akıl yürütme testlerinde akranları gibi bir performans göstermektedirler. Üstün olmayanlara oranla daha içe dönük ve kendilerine yönelik bireyler oldukları, okul etkinliklerine ortalama düzeyde katılım gösterdikleri bulunmuştur.

51-Üstün zekâlı bireyler nasıl eğitilmeli? Ayrı bir eğitim ortamı mı sunulmalı?

Özel programlar yoluyla eğitilmeleri gerektiğine yönelik eleştiriye maruz kalmış ve uygulamada sıkıntılar yaşanmıştır. Bu çocukların çoğunluğu bazı alanlarda üstün yetenek göstermekle diğer alanlarda akranları gibi davranmaktadırlar. Ayrıca "üstün" olarak etiketlenen çocukların, üzerlerinde başarı baskısı hissettikleri, ayrıksı/tuhaf biri olarak görülmekten rahatsızlık duydukları yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Dolayısıyla ayrı eğitilmelerinden önce diğer çocuklarla birlikte olmalarının olumlu sonuçları olabilmektedir. Ancak bu çocuklar, çeşitli ve değişik alanlara ilgi duyma, aynı anda birden fazla konuyla ilgilenme gibi bazı özelliklere sahip olduğundan zenginleştirilmiş çevrelerde bulunmaları daha uygun olmaktadır.

52-Üstün zekânın sebebi nedir?

Zekâ geriliği gibi, üstün zekâlılığın da neden belirli bireylerde ortaya çıktığını açıklamak güç görünmektedir.

PSİKOLOJİ 7.ÜNİTE SORU –CEVAP

1) Psikolojide Veri Toplama Yolları nelerdir ?

Cevap: gözlem, görüşme, anket, ölçek, test ve aletlerdir.

2)Görüşme nedir ?

Cevap: Araştırdığımız probleme bağlı olarak hazırladığımız sorular çerçevesinde, sözel olarak ve yüz yüze yürüttüğümüz bir bilgi toplama yoludur.

3) Görüşme tekniği nin amacı nedir ?

Cevap: Belirli bir konuda daha derinlemesine bilgi edinme olanağı sağlamaktadır.

4)konuşma analizi, söylem analizi ya da repertuar analizi gibi teknikler kullanılmalıdır

Cevap: niteliksel değerlendirmede kullanılır.

5) Görüşmeler ile yürütülebilir

Cevap: birey ve küçük gruplar ile yürütülebilir.

6)belirli temalar ya da sözcükler gibi birimlerin tekrarlanma sıklığı vb. gibi ölçütler kullanılarak içerik analizi türü teknikler kullanılır.

Cevap: Niceliksel değerlendirme

7) Anket nedir ?

Cevap: Bir araştırmanın amacına uygun düzenlenmiş bir soru listesidir.

8) Anketlerde bireyler kendileri veya belirli bir konudaki görüşleri hakkında sorulan soruları olarak cevaplarlar.

Cevap:Yazılı

NOT: Psikolojik araştırmalarda anketler nadiren kullanılır.

9) Ölçek nedir ?

Cevap: Ölçekler bireyin kendini ifadesine dayalı olarak ölçüm alan bir veri toplama yoludur.

10) Ölçeklerin psikolojide kullanım amacı nedir?

Cevap: Bir bireyde belirli bir özelliğin mevcut olup olmadığının veya ne kadar/ne düzeyde sahip olduğunun değerlendirilmesi amacıyla kullanılır.

11) Bir psikolojik test, belirli bir yapının ya da bir niteliğin ya da davranışın nesnel ve standart bir ölçümüdür.

12) Katılımcılar ölçekte belirtilen davranışları ne sıklıkla yaptıklarını veya ne kadar sahip olduklarını kendi beyanları ile bildirirler

13) Ölçek araçları nelerdir ?

Cevap: Araştırma amaçlı geliştirilmiş ve bireysel değerlendirme amacını taşımayan ölçme araçlarıdır .

14) Psikolojik testlerin yapılmasındaki amaç nedir?

Cevap: psikolojik test, belirli bir yapının ya da bir niteliğin ya da davranışın nesnel ve standart bir ölçümüdür. Bir testin içeriği, şekli, sırası, sunuluşu standart hale getirilmiş olduğundan uygulama koşulları değişmez

15) Psikolojik testlerin çeşitleri nelerdir ?

Cevap: uygulama koşullarına göre testler : (belirli bir grup insana toplu olarak uygulanabilen testlerdir)
bireysel testler : (bir oturumda yalnızca bir kişi teste alınabilir.)

16) Testler dayandıkları ölçme felsefesi ya da mantığına göre de sınıflandırılabilirler.

17) Psikolojide ölçme ne için yapılır ?

Cevap: Sınanabilir, tekrarlanabilir ve karşılaştırılabilir veriler elde etmek için yapılır.

18) Eğer doğru sonuçlar veren bir ölçme aracı kullanmak istiyorsak bu durumda öncelikle aracın psikometrik özelliklerini inceleyerek karar vermemiz gerekir.

19) Ölçmede Standardizasyon, nedir?

Cevap: ölçme aracının/testin uygulama ve puanlama işlemlerinin aynılığını (değişmezliğini) ifade eder

.NOT: uygulamacılar değişir, testi alan bireyler değişir ancak test işlemleri değişmezliğini korur. İşte standardizasyon budur.”

20) *Ulusal-yerel normlar hazırlarken nelere dikkat etmeliyiz?*

Cevap: Ülke, coğrafi bölge, şehir grupları gibi benzeri şekilde oluşturulmasına dikkat etmeliyiz.

21) *Bir ölçme hazırlamak için ne tür normlar oluşturulabilir ?*

Cevap: yaş-sınıf normları, belirli bir takvim yaşı,sınıftaki bireylerin ilgili testten aldıkları ortalama puanlar ,ulusal yerel normlar,

22) Normlar, **mutlak ve kalıcı** değerler değildir. **Zaman ve mekâna** göre değişkenlik gösterirler.

23) *Ölçme araçlarının önemli psikometrik nitelikleri nelerdir?*

CEVAP: Geçerlik ve güvenirlik

Not:geçerlilik = bir aracın ölçmeyi amaçladığı özelliği ne kadar isabetle ölçtüğünün bir göstergesidir

Güvenilirlik (reliability)= ölçümlerin hassas olup olmadığı ile ilgili bir kavramdır. Aynı şartlarda,aynı yollarla yapılan ölçümlerin farklı zamanlarda aynı sonuçları vermesini bekleriz.

24) *Ölçme araçlarının güvenirliğini incelemek için en sık kullanılan yollar nelerdir ?*

Cevap: tekrarlama güvenirliği ve iç tutarlık güvenirliklerinin hesaplanmasıdır

Not: tekrarlama güvenirliği= (test – tekrar test), aynı ölçme aracının, aynı gruba, belirli bir zaman aralığından sonra yeniden uygulanması yoluyla hesaplanır.

İç tutarlık güvenirliği= ölçeğin içerdiği her bir maddenin birbiriyle korelasyonuna dayalı olarak hesaplanırölçeğin içerdiği her bir maddenin birbiriyle korelasyonuna dayalı olarak hesaplanır.

25) *Sistematik gözlem nedir ?*

Cevap: Önceden seçilip belirlenmiş belirli bir davranış, işlev ya da durumların belirli bir plana ya da sisteme göre, izlenmesi demektir.

26) Gündelik hayatta hepimiz yaygın olarak kullandığımız bir bilgi edinme yoluna **gözlem** denir.